SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 74. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 20, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 20-го КВІТНЯ 1991 Ч. 74. РІК XCVIII.

ПАТРІЯРХІВ НАЗВАНО ПОЧЕСНИМИ ГРОМАДЯНАМИ

Тернопіль (УНІАР). — Тут в п'ятницю, 12-го квітня, відбулася позачергова сьома сесія Тернопільської Міської Ради. Враховуючи довголітню сумлінну працю для відродження української державности, видатні заслуги перед державою та українським народом, а також на знак великої поваги до їх політичної та суспільної діяльности сесія ухвалила надати звання почесного громадянина міста Тернополя Патріярхові УАПЦ Мстиславові, першоієрархо ві УКЦ Мирославові Іванові кардиналу Любачівському та народному депутатові України Степанові Хмарі і вручити їм почесні стрічки, посвідчення і пропам'ятні медалі.

Сесія ухвалила встановити пенсійний вік на п'ять років менше, підвищила інвалідам відпуск ліків зі знижкою на 50%, харчування у школах на рівні дев'яностого року до початку канікул тощо.

Сьома сесія надіслала до ВР України телеграму протесту проти арешту С. Хмари та підтримала вимоги страйкуючих страйкарів.

На Тернопільщині у селі Сороцькому, Теребовлянського району селяни переобрали голову колгоспу, замінивши члена КПУ безпартійним. Цього ж дня з партії вийшло дванадцять осіб, серед яких голова сільради Василь Сварчевський. У лавах компартії лишилися тільки троє. Колгосп звернувся по допомогу у налагодженні економічної діяльности в умовах всіляких завад з боку райкому та обкому КПУ до Української Республіканської Партії.

У Тернополі 14-го квітня відбувся велелюдний мітинг на підтримку вимог страйкуючих шахтарів. Виступили народні депутати України Володимир Колінець, Богдан Бойко та Левко Горохівський, а також голова місцевого комітету захисту УГКЦ Ярослав Демидась. На мітингу було заявлено про повну солідарність із страйкуючими та про готовність у будь-який момент приєднатися до шахтарів.

У Києві 14-го квітня біля Республіканського стадіону під гаслом „Волю політв'язням — волю Україні!" відбувся кількатисячний мітинг, організований Українською Народно-Демократичною Партією та Київським страйккомом. У мітингу взяли участь шахтарі з Луганщини, представники страйккомів Одеси, Вінниці, транспортних підприємств Києва, гості з Грузії на чолі з головою Республіканської партії Грузії Габарідзе, члени УРП та УНДП. У резолюції, ухваленій присутніми, містяться вимоги негайно проголосити незалежну соборну УНР, провести вільні вибори до парляменту, негайно виконати вимоги страйкуючих шахтарів та студентської голодівки жовтня минулого року, запровадження української валюти, повної компенсації підвищення цін, негайного звільнення ув'язнених у справі Степана Хмари та надання щоденного ефірного часу на телевізії та радіо представникам страйкомів та опозиційних організацій. Після мітингу його учасники розпочали пікетування Держтелерадіо. В акції взяли участь представники страйккомів. У тому числі шахтарі об'єднання Первомайськвугілля, що на Луганщині. Учасники пікету на чотири години перекрили рух транспорту на Хрещатику, вимагаючи надання прямого телеефіру представникам шахтарських страйккомів. З аналогічною вимогою звернувся до керівництва Держтелерадіо Київський страйкком. Дирекція Держтелерадіо пообіцяла надати представникам страйккомів телеефір 15 квітня.

У Львові 14-го квітня біля пам'ятника Іванові Франкові відбувся мітинг, організований львівською обласною організацією УРП. Взяли участь до 8,000 осіб. Мітинг був присвячений питанню повторного арешту Степана Хмари і організ

(Закінчення на стор. 3)

Р. ЛУБКІВСЬКИЙ ПРО РЕФЕРЕНДУМ

Ню Йорк. — Управа Українського Народного Дому в Ню Йорку та Фонд Руху за Демократизацію України запрошують на доповідь „Україна після референдуму", яку виголосить Роман Лубківський, голова Львівського відділу Спілки Письменників України та депутат Верховної Ради. Імпреза відбудеться в середу, 24-го квітня, о год. 6-ій вечора в залі Українського Народного Дому, 142 Друга авеню.

КАРДИНАЛ ЛЮБАЧІВСЬКИЙ ВІДВІДАВ ПРИКАРПАТТЯ

Київ (УКРІНФОРМ). — На Івано-Франківщині три дні перебував глава Української Греко-Католицької Церкви Кардинал Мирослав Іван Любачівський.

Тисячі віруючих, священнослужителі, представники влади і громадськости зустрічали Владику на межі між Львівщиною та Івано-Франківщиною. До цієї хвилюючої події тут спорудили спеціяльну тріюмфальну арку, прикрасивши її зеленим барвінком. Пройшовши під аркою, Кардинал Мирослав Іван Любачівський вперше за останні 53 роки ступив на батьківську землю. Дівчата піднесли йому хліб-сіль на вишиваному рушнику. Від імені Обласної ради Народних Депутатів Верховного Архієпископа щиро вітав заступник голови Евген Чучук.

— Я безмежно радий, що дістав можливість повернутися на Україну, ступити на землю своїх батьків, на свою рідну землю. Закликаю всіх наших вірних у світі подіяти цю радість і молитися, щоб Господь благословив успіхом цю важливу подію у нашій історії, — сказав Владика.

Церемонія урочистої зустрічі глави УГКЦ проходила в Івано-Франківському катедральному соборі, де в неділю відбулася Служба Божа. У другій половині дня Владика був почесним гостем першого українського фестивалю галицького дитячого фольклору і ремесел, що відбувся у селі Шевченкове Галицького району біля собору Пантелеймона. Увечорі на майдані перед музично-драматичним театром імені Івана Франка відбувся багатолюдний мітинг з нагоди приїзду глави УГКЦ на Прикарпаття. Потім було влаштовано великий концерт.

Наступного дня Владика зустрівся з депутатами Івано-Франківської Обласної та Міської Рад, оглянув місто, побував у Духовній Семінарії. Для місцевих журналістів було влаштовано прес-конференцію.

Як відомо, Кардинал Мирослав Іван Любачівський народився в прикарпатському місті Долині, та через велику зайнятість не зміг відвідати рідну батьківську хату, що збереглася, побувати і на могилах батьків. „Але я це зроблю найближчим часом", — сказав він на прощання.

Відзначать п'яту річницю Чорнобиля

Норт Порт, Фла. (П.Т.) — Тут відбудеться відзначення п'ятої річниці чорнобильської трагедії заходом громадського комітету Норт Порту й околиці в суботу, 27-го квітня, о год. 5-ій по полудні в Осередку св. Андрія. Соборний Молебень відправиться спільно. Від Українського Баптистського Братства пастор Савчук, УК Церкви о. парох д-р Р. Тилявський і від УПЦеркви о. митрат Форостій і о. Мельник.

Для галичанок — новий часопис

Львів. — Як повідомляє „Молода Галичина", тут побачив світ перший номер часопису для жінцтва „Галичанка".

Як відродити нашу занедбану національну культуру, як захистити надію нації — наших дітей від хвороб, неуваги, як навчити молоде покоління бути милосердними, любити ближнього свого, — всі ці питання хвилюють і тривожать авторів двотижневика „Галичанка".

На сторінках часопису можна знайти і вісті Союзу Українок, і літературні твори, і поради косметологів і кулінарів, та ще багато іншої цікавої інформації.

Відбудеться міжнародний вечір в УІА

Ню Йорк. — В п'яту річницю трагедії в Чорнобилі група молодих акторів різних національностей дає спільно вечір поезії і музики в п'ятницю, 26-го квітня, о год. 6-ій вечора в Українському Інституті Америки, 2 Схід, 79-та вулиця в Ню Йорку.

Вечір, що його заініціювала театральна група Я-ра має рідкісну програму та включає також участь естонських акторів з групи „Артс/Клаб" і групи „ГОШ" при співпраці Українського Інституту Америки. Виступатимуть актори з Чехо-Словаччини, Естонії, Латвії, Польщі та України, які будуть читати поезії присвячені трагедії в Чорнобилі, написані в оригінальній мові, як також в українському перекладі. В програмі вимки з поеми „Чорнобильська Мадонна" Івана Драча у перекладі на англійську мову Вірляни Ткач і Ванди Фіпс, поема Наталки Білоцерківець „Травень" в перекладі тих самих авторок, але з оригінальною музикою Одарки Полянської, поема „Нічні голоси" Ігоря Римарука в перекладі Віри Качмарської і вкінці „Молитва за жертви Чорнобиля" авторства Богдана Бойчука в перекладі автора і Аскольда Мельничука. Крім цих поетичних виступів заплянована також участь литовського поета Байба Біколе, естонської поетеси Тіїни Алемен, чеського оповідача Віта Горейса і польського композито

(Закінчення на стор. 3)

ЗБОРИ ТУІА

Ню Йорк. — Головна управа ТУІА повідомляє, що тут в суботу, 27-го квітня, о год. 2-ій по полудні в будинку Українського Інституту Америки, 2 East 79th St., відбудуться Загальні збори Товариства Українських Інженерів Америки.

УРП захищає С. Хмару і підтримує вимоги страйкарів

Київ (ПС УРП). — Тут в неділю, 14-го квітня, секретаріят Української Республіканської Партії оприлюднив звернення до всіх демократів з закликом відновити і активізувати кампанію на захист ув'язненого народного депутата Степана Хмари та п'ятьох інших заарештованих у тій самій справі.

УРП також активно підтримує вимоги страйкарів а всі обласні організації УРП в Україні щомісяця збирають і надсилають страйковим комітетам пожертви грошові, а також ліки, вітаміни, крупу, сало та інші продукти для родин страйкуючих шахтарів.

Тим часом у Києві, згідно з повідомленням пресового центру УМА 17-го квітня на вулицях з'явилися військові автомобілі з вояками внутрішніх військ у районі Московського мосту. Колона рухалася в напрямі центру міста. Біля стадіону „Динамо" зранку стоять 15 автобусів з міліціянтами і вояками загону міліції особливого призначення (ЗМОП). В тому районі є кілька десятків вантажних автомобілів „Камаз", навантажених піском, приготовлені для загородження вулиць. Парк біля Маріїнського палацу заповнений міліціянтами і змопів цями, Площа Незалежности заповнена сидячими і стоячими страйкарями. Шеренги міліціянтів побудувались квадратовий кордон навколо пам'ятника Ленінові. Загальна кількість міліціянтів — приблизно 500 осіб. Міліціянти також оточили охоронним кордоном і той пам'ятник Ленінові, що на Басарабській вулиці, там їх до 30 осіб. Тролейбуси не ходять, страйкують також багато автобусних маршрутів. Люди користуються трамваями та метро.

В годині 12:45 колона страйкарів рушила до Верховної Ради УССР. Генерал міліції Недригайло намагався зупинити колону чисельністю приблизно 8-10,000, але йому це не вдалося. Біля стадіону „Динамо" колона зупинилася, бо дорога до Верховної Ради закрита вантажними автомашинами з піском та залізобетонними конструкціями, живим кордоном до 500 міліціянтів. Вище по вулиці Кірова стоять автомашини з вояками ЗМОП, кількість змопівців підрахувати важко, бо вони замасковані, а частина їх ховається в кущах. Страйкарі відрядили делегатів для переговорів з Верховною Радою.

Київська Міська Рада на надзвичайному засіданні намагалась прийняти рішення про проведення мітингу, але зробити цього не вдалося, бо комуністичний блок Міськради покинув залю і створив відсутність кворуму. За проведення мітингу проголосували 137 депутатів. Про це розповіла страйкуючим демонстрантам депутат Міської Ради Світлана Лі.

Совєтські газети широко насвітлюють зростаючий страйк у Києві та Україні, а також у Білорусі та інших регіонах СССР. Скрізь звучать вимоги резигнації президента СССР Михаїла Горбачова та розпуску з'їзду народних депутатів СССР і передачі влади парляментам республік.

Звинувачено адвоката

Київ (УНІАР). — Тут у ніч на 18-го квітня був затриманий юридичний консультант і член Республіканського Страйкового Комітету адвокат Дмитро Поїзд. Близько другої години ночі, коли він повертався з засідання страйккому, він був затриманий особами у цивільному, які назвали себе співробітниками КГБ, і відвезений автом у невідомому напрямку. Біля год. 4-ої Світляна Поїзд, дружина затриманого, разом з двома дітьми, два і пів і чотири роки, оскільки доля Д. Поїзда лишалася невідомою, розпочала на Площі Незалежности пікетування. Діти тримали у руках гасло: „КПСС — КГБ поверніть нашого тата!"

Побоюючися пікетування Верховної Ради, міліція та ЗМОП повністю заблькували вулицю Кірова, що веде до ВР. Для блькування крім того були використані вантажні авта. Після того, як Поїзда близько 5-ої год. звільнили, блькування вулиці Кірова було припинено.

Прокуратура Ленінського району столиці висунула проти правника звинувачення за статтею ч. 87 з позначкою 3 (масові заворушення).

Д. Поїзд — юрист, колишній слідчий, колишній керівник юридичного відділу Руху, тепер — адвокат голови Київського Страйкового Комітету Михайла Ратушного та голови Київського Громадянського Комітету Миколи Головача, які заарештовані у справі Степана Хмари.

НЕ ДОСЯГНУТО ПОРОЗУМІННЯ У СПРАВІ КУРИЛЬСЬКИХ ОСТРОВІВ

Токіо, Японія. — Агентст во Ассошіейтед Пресс й інші пресові агентства та кореспонденти інформують, що не зважаючи на інтенсивні переговори між совєтським диктатором, генеральним секретарем ЦК КПСС і президентом ССCP, Михаїлом Горбачовим і прем'єр-міністром Японії Тосікі Кайфу, порозуміння у справі віддачі Курильських островів захоплених Совєтським Союзом на передодні закінчення Другої світової війни, згляднo війни між З'єднаними Стейтами Америки і Японією до якої дослівно кілька днів перед капітуляцією долучився східній „альянт" ССCP не досягнуто.

Правда, совєтський лідер мусів мабуть визнати, що острови є інтегральною частиною японської території і вже це саме визнання політичні аналітики в Японії й в інших країнах світу назвали „великою концесією ССCP" в сторону Японії, яка чи не одинока під теперішню пору може допомогти Совєтському Союзові відбудувати хоч частинно занепалу економіку і тим самим зберегти комуно-московську імперію від упадку, бо немає сумніву, що економіка є одною з головних причин падіння престижу теперішнього режиму.

Кореспондент АП Дан Бирнс, не покликаючись на жодне джерело повідомлє, що совєтський керівник мав заявити групі японських політиків, що питання Курильських островів буде обговорюватися обидвома сторонами в майбутньому і „ми знайдемо розв'язку" підкреслив М. Горбачов.

М. Горбачов і Т. Кайфу підписали спільний комунікат зміст якого складається з 15-ох малозначних точок, але коли японці „не відступали" совєтська сторона погодилася включити до комунікату точку про те, що переговори у справі повернення островів будуть обговорюватися пізніше на міністерельному рівні і дипломатичним шляхом. Перед тим японці у досить вимогливій формі настоювали на переговорах і погрожували, що інакше вони вважатимуть переговори на вершинах неуспішними.

Крім того, М. Горбачов обіцяв зменшити на Курильських островах військовий персонал. Тепер там перебуває понад 10,000 совєтських вояків, але це сталося завдяки надлюдським зусиллям японського прем'єр-міністра Кайфу. Політичні спостерігачі думають, що совєтський керівник прямо не був в стані прийняти конкретне рішення у справі звороту Курильських островів, без згоди ЦК КПСС, міністерства оборони ССCP й інших чинників, які тепер фактично керують імперією. Крім того в цій самій справі повинна висловитись також Верховна Рада Російської федерації, бо острови нібито входять формально до території РСФСР.

В кожному разі поїздка М. Горбачова до Японії не була успішною і він дуже мало осягнув для поліпшення економіки. Закордонні спостерігачі і кореспонденти схарактеризували його, як „бідного прошака", який приїхав до Японії просити більйонових кредитів, але японці, уважно вислухавши гостя, не зареагували позитивно на його заклики і грошей на рятування імперії не дали. Рибка не клюнула навіть тоді, як М. Горбачов спробував дезінформувати японський парлямент, що совєтська економіка переходить в систему вільного ринку і індустріяльні країни повинні допомогти йому в цьому. Очевидно, немає жодного переходу совєтської економіки, існує далі централізована колгоспна й інша диктаторська система.

Підсумовуючи візиту Горбачова до Японії і його чотириденні розмови на найвищому рівні, політичні аналітики назвали її повним провалом.

В АМЕРИЦІ

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА звідомлення, що появилися у лондонській газеті „Файненшіял Таймс оф Лондон", базовані на твердженнях теперішніх і колишніх урядових чинників, що Білий Дім дозволяв висилати запасні частини для військового устаткування до Йорданії, яка їх в свою чергу спрямовувала до Іраку, речник Білого Дому це категорично заперечив. Марлин Фицвотер, даючи кореспондентам подрібні вияснення до цих натяків лондонської преси, заявив, що „в дійсності такого не було".

КРАЙОВЕ УПРАВЛІННЯ аеронавтики і дослідження простору (НАСА) подало до відома, що наступного вівтірка, 23-го квітня, заплановано запустити у космічні простори корабель „Дискавері" зі семичленною залогою для переведення експериментів космічної оборонної системи. Перевіривши готовість міжпросторого корабля, офіційні чинники НАСА вирішили розпочати стартовий рахунок вже в суботу, 27-го квітня, а сам старт заплановано на год. 7:05 ранку у вівторок. Цього разу полет триватиме вісім днів і космонавти використають їх на різнородні випробування інструментів інформації, які опісля будуть вжиті при спорудженні сензорів, що їх завданням буде вишукувати ворожі ракети.

ПРОПАМ'ЯТНА ФУНДАЦІЯ ім. Джана Саймона Гуггенгайма назвала 143 особи з поміж мистців, науковців і дослідників, які, беручи участь у 67-му щорічному конкурсі цієї фундації, здобули нагороди на суму 3,790,000 міл. дол. Голова фундації Джоел Конарро заявив, що семичленна комісія для вибору фіналістів отримала 3,092 аплікації, з яких обрано саме цих 143 першунів. Він також підкреслив, що фіналісти є вибирані на базі їхніх досягнень у своїх ділянках. Пересічна нагорода виносить коло 26,500 долярів.

СВОЇМ РІШЕННЯМ У ВІВТОРОК 16-го квітня, що перша поправка американської Конституції дозволяє стейтам оподатковувати один рід передання інформації та в той же самий час звільняти інший, Верховний Суд правдоподібно відкрив дорогу нових стейтових оподаткувань передач каблевої телевізії. Голосами 7 до 2 Верховний Суд вирішив, що стейт Арканзо не переступив конституційної гарантії про свободу преси, коли оподатковував послуги каблевої телевізії чотиривідсотковим податком, звільняючи в той самий час від такого податку газети і журнали.

Мандрівка волами у XX столітті

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Ми так часто вживаємо насмішливого окреслення, коли хочемо сказати, що у нашій спільноті не все йде так поступово як повинно що „ми їдемо волами", як цілий світ літає літаками", а ось до нашої редакції приходить людина, яка справді у XX столітті перед двома роками перевела мандрівку волами по чотирьох областях України.

Наш так виїмковий гість — це лавреат премії ім. М. Островського, широко відомий етнограф, письменник з Києва Василь Скуратівський. Він вже 20 років працює в редакції двомісячника „Народна творчість та етнографія", в якому, як каже, поєднано фольклор з етнографією. В. Скуратівський працює постійно в цій ділянці та є автором трьох книг з етнографії — „Берегиня", „Посвіт" і „Погостинні". Остання, що призначена для читача молодшого шкільного віку має підзаголовок „дванадцять мандрівок у глибину століть" і в ній молодий читач може познайомитися з українською традиційною обрядовістю, фольклором та етнографічним багатством народного календаря.

Кожна із його книг це своєрідний підручник етнографії ,а все ж у такій літературній формі, що є сприємливий для читача

В. Скуратівський

кожного віку.

Питаємося нашого гостя, як це сталося, що він так захопився саме цією ділянкою знання. Він коротко розповідає нам про себе, про те, що закінчив в Києві журналістику, але його зацікавлення йшли завжди у напрямі народознавства. В тій ділянці він працює у журналі „Народна творчість і етнографія", який свого часу редагував відомий поет Максим Рильський, та з цієї ділянки усі його дотеперішні писання.

— „Бачите", — каже він нам — „треба доконче навчити хто і чиї українські діти. Досі в школах України не навчали народознавства, а це таке важливе. Тепер вже будуть, як будуть також навчати етнографію на університетах. Ще в цьому році я маю намір видати чотири дальші книжки, що допоможуть пізнанні етнографії і фольклору, а це „Вінець", „Покуть", „Свят Вечір" і „Свята". Цим буде охоплений вже цілий цикль українських народних звичаїв, а перед усім християнських вірувань, які досі були так занедбані.

— А скажіть, як це було з цією поїздкою волами, про яку аж хочеться послухати?

— Ось, бачите, я був керівником експедиції „чумацькими шляхами" і ми хотіли саме цими шляхами проїхати так, як колись. Вкінці мені вдалося все підготовити зібрати співробітників, з нами ще їхали також співробітники кіностудії, що все це накручували і ми так возами їхали чотири області України: Полтавську, Сумську, Дніпропетровську і Запорізьку. Ми виїхали з Великих Сорочинець на Полтавщині та ця перша наша експедиція відбулася в 1989 році. Час не дозволяє нам випитатися точно, як на ділі відбувалася їзда волами, але від нашого гостя довідуємося, що в 1990 році В. Скуратівський відбув прогулку для етнографічних розшуків в Івано Франківське і на Закарпаття, а крім того вузьку експедицію

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ЗГІДНО З ІНФОРМАЦІЯМИ агентства Ассошіейтед Пресс, Ірак погодився повернути Кувайтові захоплене під час окупації золото з державної скарбниці вартости 462 міл. дол. Крім золота Кувайт отримає від Іраку 600 міл. долярів захопленої валюти, а також срібні і золоті монети (колекцію) вартости одного мільйона долярів. Про зворот золота Кувайтові уряд Іраку повідомив через своє представництво в Організації Об'єднаних Націй, написавши в цій справі листа до генерального секретаря ООН Гавіє Переза де-Куеяра.

В ЛОНДОНІ ПОМЕР КІНОРЕЖИСЕР Дейвид Лин на 83-му році життя. Він був відомим кінофахівцем в міжнародному мистецькому світі зокрема коли появилися ним режисеровані такі фільми як: „Міст через ріку Квай", „Доктор Живаго" та багато інших. Секретар Лина повідомив, що режисер хворів перед смертю, але він не назвав причину смерти мистця. Д. Лин народився 25-го березня 1908 року в місті Кройдоні на південь від Лондону. Маючи 20 років він вже працював в кіностудії асистентом режисера. Потім він кілька разів міняв свій фах, але завжди повертався до кінопродукції. В 1990 році Д. Лин був нагороджений Американським інститутом кіномистецтва. В Англії ще й досі захоплюються його фільмом „Дорога до Індії", який був зфільмований за повістю І.М. Форстера.

ВІДРАЗУ ПІСЛЯ ПРОГОЛОШЕННЯ запланованої президентом Джорджем Бушем гуманітарної допомоги курдським втікачам з Іраку, вислано американські війська в околиці північного Іраку для забезпечення території, де плянується будову тимчасових таборів. Наміром ЗСА є побудувати ці табори біля міст, що колись мали майже повністю курдське населення та в цей спосіб допомогти їм з часом повернутися до нормального життя. Одначе можна сумніватися в успішність цих намірів, бо курди не виявляють охоти переселюватись з гір до таборів, що будуть на території Іраку, без будь-якого запевнення від ООН та в першу чергу від президента Дж. Буша, що це є безпечне потягнення для них і їхніх родин. Всі ці гуманітарні і доброзичливі наміри ЗСА та союзників в користь курдських втікачів проходять серед протестів іракського уряду, непевности ООН і позакулісових політичних маневрів.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до новоствореного Фонду Відродження України — УНС вплинуло від членів УНС до четверга, 18-го квітня, 6,642 чеків - дивиденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

173,023.31

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money-order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Польща й Україна

Хоча польський консул у Ню Йорку Єжи Сурдиковський запевняв своїх польських і українських гостей, що він запросив їх не на політичне а товариське зібрання ради кращого взаємного знайомства, проте ця зустріч у п'ятницю, 12-го квітня ц.р., була суто політичною подією. Не було до того часу прецеденту, щоб офіційний представник польського уряду у Варшаві, у тісному порозумінні з амбасадою у Вашінґтоні запрошував листовно кількадесят польських і стільки же українських громадян на симпозіюм „Майбутність польсько-українських взаємин". Головним доповідачем мав бути Мацей Козловський, колишній редактор католицького тижневика у Кракові, тепер радник (з титулом міністра) амбасади у Вашінґтоні, який, на жаль, не доїхав до Ню Йорку, через залізничну катастрофу. Він є автором книжки „Між Сяном і Збручем", яка унікальна своїм змістом: це перший у польській політичній літературі твір, у якому переводиться тезу, що польсько-українська війна 1918/19 року, започаткована повстанням поляків проти українського 1-листопадового переводу у Львові, була нещастям для Польщі. Це перший випадок, що на східних колo 150 осіб польської та української національности не було ні однієї особи, яка піддала би під сумнів конечність порозуміння між нашими двома народами та їхньої співпраці. Не було там ні одного поляка і польки — всі інтеліґентні, освічені люди — які не вірили б, що Україна стане вільною і незалежною державою та повинна мати союз із такою ж вільною державною Польщею.

Коли поминути той давній час, коли поляки й українці ще не мали теперішньої своєї національної назви і ідеалів, то проблему Польщі й України можна розпочати від 1340 року, від походу Казимира на так звані Червенські землі. Від того часу історія обох народів сильно скроплена кров'ю. Найбільше вона пролилась у двох війнах: за повстання Богдана Хмельницького у 1648 році з українськими перемогами над Жовтими Водами, під Корсунем і Пилявцями та з польською перемогою під Берестечком. Описав це Генрих Сенкевіч у повісті „Оґнем і мечем", але писав її крізь призму шляхеччини, яку ґльорифікував, при чому шляхтич Заґлоба ставився до українських козаків і „черні", як до створінь нижчої породи. На такій, ненависницькій супроти України й українців, ідеології цієї повісти виховувались покоління поляків. На такій ідеології виховалися „львовске дзєці", які заперечили українцям право державного самовизначення і розпочали ту війну, яку тепер натаврував Мацей Козловський. На відносинах між поляками й українцями лягла тягарем польська політика національної асиміляції у 1919-1939 роках з закриттям українських катедр з забороною праці в державних установах для петентів із „ґр" (греко-католики) з колонізацією, осадництвом і ганебною „пацифікацією" у Галичині та руйнуванням церков на Холмщині й Волині.

Під тиском цих неґативів забулися позитиви співпраці, забулися прізвища Петра Конашевича й битви під Хотином та не перейнялась концепція Варшавського договору Симона Петлюри — Юзефа Пілсудського з квітня 1920 року. (Підкреслюємо: концепція, а не препоганий текст того договору). Але „часи зміняються і ми зміняємось з ними", — каже староримська мудрість. І кожна людина та кожний нарід живе не вчорашнім, а нинішнім днем із плануванням на день завтрішній. Польська історична школа, яка добро Польщі вбачала у поділі України між Польщу й Росію, (Андрусівський договір) минулася. Ревізіоністична школа польських істориків прийняла догму про союз Польщі й України. Такі історики, як Галецький, Вандич, Камінський, Дзєвановський й інші — це духові батьки цього минулотижневого зібрання у польському консуляті у Ню Йорку.

Але йдеться не тільки про майбутність. Йдеться про добро української меншини в сучасній Польщі. На жаль, всупереч офіційній політиці, яку визначила „Солідарність", яка сприяє українцям, і всупереч заявам Папи Івана Павла II нижчий польський клир, усе нижче польське духовенство далі діє по лінії Заґлоби з „Оґнем і мечем" Сенкевіча, далі вороже всьому, що українське. Тому у практиці шлях до співпраці нелегкий. Де Ґоль і Аденауер замирили смертельно розсварені народи французів і німців. Замирилася Америка з Анґлією, які кривавилися у визвольній війні Америки. У поляків і українців все ще немає примату розуму, а шкодять йому почування, яких не повинно бути у державницькому думанні.

Ольга Кузьмович

ОДНА ЛЮДИНА І ТИСЯЧІ СТАТТЕЙ

Коли б ми мали в українській мові свою книгу неймовірних рекордів, то напевно Івана Кедрина-Рудницького там окреслено б, як журналіста, що написав у своєму житті найбільше статтей і публіцистичних праць. Хто інший може похвалитися тим, що 70 років працює журналістом та не залишає дня, щоб не написати статті?

Здається для нього — це не лише обов'язок, який він так вірно виконував через 17 років в редакції „Діла", а 20 років в редакції „Свободи", але потреба душі. Бо, покинувши щоденну працю в редакції „Свободи" у 1973 році, він до сьогоднішнього дня не може розлучитися з нею і є її вірним дописувачем і немов постійним дальшим членом редакційного складу, заходячи туди щоденно із статтею або дописом.

Як воно і не дивно, але ред. І. Кедрин, який у своїх споминах п.з. „Життя, події, люди" доволі критично оцінює ред. Антона Драгана, з яким йому довелося ввесь час у „Свободі" співпрацювати, мав з ним один спільний „наліг", а це всеціле віддання цьому щоденникові, якому вони служили стільки років. І обох їх характеризувала вийняткова журналістична роботящість.

Статті та інші писання ред. І. Кедрина засягають такий широкий діяпазон, як і його життьові зацікавлення. Хоча найбільше своєї публіцистичної і журналістичної діяльности він віддає політичним проблемам, які його від молодих років притягали, він так само свобідно пише на теми мистецькі, військові, й суспільні та не соромиться навіть таких звітувань з імпрез, що їх звичайно, доручують початкуючим журналістам. Тому, коли прийшлося вибирати статті до його збірки „У межах зацікавлення", що появилася у 90-річчя нашого сеньйора журналістів, можна було їх поділити на групи як історія, політична думка, рецензія, преса і тим вказати різнорідні та великі заінтересування ред. І. Кедрина. Цей широкий об'єм змісту можливий у автора з уваги на те, що він, як справжній журналіст, цікавиться усіми проявами життя і справді майже немає імпрези загального характеру, на якій він не був би присутній. А бачити все і побувати всюди — це для справжнього журналіста життьова конечність, коли хочеться тримати руку на живчику громадського і мистецького життя та про це писати. Коли його друг, журналіст і письменник Роман Купчинський жалівся на брак тем до своїх малих фейлетонів і що працював над ними довгими годинами, ред. І. Кедрин старався його переконати, що не можна мати тем, як не береться участи в громадському житті.

Цієї журналістичної „мудрости" як і того, що справжній журналіст пише безпосередньо, а ніколи „набрудно", ми навчилися від нашого сеньйора, поруч інших дрібних але важливих таємниць писання у щоденнику, протягом років співпраці та зустрічей. Він також, розуміючи важливість тяглости між вчора а сьогодні вказав нам на потребу писати про людей і події, які вже поза нами, а які повинні залишитися друком для прийдешніх поколінь. Це, що нам ще перед кількома роками видавалося непотрібним і віддаленим від актуальности щоденного життя — сьогодні виказується однак конечним, від часу як політичні події і переміни відкрили залізні кордони поміж нами а нашими земляками в Україні, для яких історія українського політичного, мистецького і суспільного життя цілого півсторіччя є зовсім незнана, або спотворена совєтською пропаґандою. І щойно, як бачимо, з яким голодом і зацікавленням наші рідні кидаються на спомини, що появилися у діяспорі, видно як важливе для майбутнього є збірання і видання споминів, коментарів та статтей І. Кедрина, що появилися двома грубими книгами.

Ці дві великі збірки, поруч декілька поважних публіцистичних довідок, далеко не вичерпують цих тисячів статтей, що їх ред. І. Кедрин досі написав і з яких ледве чи можна б виготовити реєстр. Велика однак, кількість із них — це знаменитий джерельний матеріял для тих, хто хоче впізнати чи навіть писати історію нашого народу XX сторіччя — як це завважив у оцінці збірок І. Кедрина проф. Омелян Пріцак.

Самозрозуміле воно з цих причин, що ред. І. Кедрин левину частину свого дуже багатого в події і переживання життя провів в українських політичних середовищах, які зумів характеризувати у свій притаманний, часом навіть дуже гострий, спосіб. Він ніколи не боїться у своїх статтях поставити „крапку над і", як і ставить її у своїх публічних виступах. Але при тому у нього почуття гумору, яке злагіднює кожну складну ситуацію, в якій знаходяться усі одиниці, що висунені завжди на передові місця, де воно не було б чи в політиці, чи громадському житті, а вже зокрема в журналістиці де він визначається не лише гострим пером, але також зрозумінням ролі і завдань українського журналіста, якого в нашій спільноті не дуже вміють цінити. Саме за місце для нас-журналістів в громаді І. Кедрин боровся на пості довголітнього голови Спілки Українських Журналістів Америки, як співавтор кодексу українського журналіста та співорганізатор трьох багатолюдних з'їздів журналістів із ЗСА і Канади.

Але хоча проблеми українського журналіста є йому найближчі, не менше часу та уваги віддає ред. І. Кедрин НТШ, в управі якого працює довгими роками і на політичному відтинку, заступаючи постійно і послідовно демократичні принципи. Всі ці ділянки він уміє якось погодити до сьогоднішнього дня і тому його ім'я так добре відоме українській спільноті.

Тому у цей так надзвичайний день 95-річчя з дня народин і 70-річчя журналістичної праці, який припадає на 22-го квітня не забракне віншувальників, які з подивом і пошаною оцінять цей вийнятковий рекорд праці, який буде назавжди записаний в історії української журналістики.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про рідкісний ювілей

Цього року минає рівно десять років, як я назбирала стільки відваги, що рішила вступити у „черевики" Івася Керницького, та після його відходу з редакції „Свободи" старалася продовжувати його рубрику „З наших буднів". Переглядаючи тоді сотні його суботніх фейлетонів, обіцяла собі, що ніколи не буду так, як добрячий Ікер реклямувати у своїх фейлетонах різні наші імпрези чи й поодиноких людей. Але, як слушно каже американська приповідка „ніколи не кажи ніколи" і так після десяти років добровільно ламаю свою обіцянку вперше.

Але причина до цього є справді виїмкова як і виїмковий є ювілей людини, що її назвемо у цих рядках. Бо ми не знаємо іншого такого випадку, щоб хтось у повній силі відзначав своє 95-річчя життя і 70-річчя журналістичної праці так як це добра доля дозволила Іванові Кедринові-Рудницькому.

І хоча цей рідкісний ювілей не будемо святкувати гучним і багатолюдним зібранням, як це було перед десяти роками, бо ледве чи „ювілят" був би тепер з цього вдоволений — не можемо його мовчки проминути. Здається він, як багато інших осіб, не надто прихильно ставиться до різних ювілеїв і може б радо повторив за своїм довголітнім приятелем Романом Купчинським цей його дотепний епіграм „на ювілеї":

Шкода вашої роботи,
Бо не маю я охоти,
Слухать пя'тдесят промов
Президентів і голов.

Але з бенкетом — чи без, ми таки мусимо з подивом згадати нашого колеґу по перу, що 70 років безперервно користується ним, а радше машинкою до писання з-під якої беззупинно виходять статті в головокружній кількості. Скільки він їх досі написав? На це питання сам редактор не вміє відповісти, бо тут вже йдеться не про сотні, а про — тисячі. Нам довелося частину із них перечитувати, підбираючи матеріял до збірки п.з. „У межах зацікавлення", що появилася у 90-річчя з дня народин І. Кедрина. А тут останніх п'ять років ще поповнився його архів кількома сотнями.

Кожного дня як вже 70 років, наш сеньйор журналістів віддає данину цьому ненаситному молохові, якому на ім'я щоденник. І кожного дня, як зима, так літо, бачимо через вікно нашої редакційної кімнати його крихку, а все ж таки енерґійну постать як іде, підпираючись паличкою із свого мешкання до будівлі Українського Народного Союзу. Часом пристане, щоб порозмовляти із нашими працівниками, але завжди приходить вірно до своєї цілі зі статтею в руках. І так воно було і є: день за днем, рік за роком....

Хто може рівнятися цій послідовності та журналістичним завзяттям у нашій українській спільноті і тут і там? І хто затримав до 95-го року життя таку бистрість думки, дотепу, а то й ґострого слова?

Наш ювілят затримав бистрість думки не лише на письмі, але й у слові та завжди гордиться перед нами, що „ніколи не робить записок перед своїми численними публічними виступами, як доповідач чи дискутант", бо, мовляв, любить говорити тільки з пам'яті"...

Іншим це, однак, не вдається і до них належимо ми. Але не кожний може у житті бути 95-річним молодцем, і не кожний вже в куди молодшому віці може довіряти своїй пам'яті.

Коли пишемо ці рядки, як звичайно, „шукаючи натхніння", спозираючи крізь вікно, — сірість Монтґомері вулиці тепер губиться у першій зелені струнких, молодих дерев. І саме на їхньому тлі бачимо так знайому нам сильветку з паличкою в руках, що повільним, але певним кроком зближається до нас.

95-річний молодець розпочинає нову весну свого життя.

О-КА

Ярослав Падох

ЕКСЦЕЛЕНЦІЯ ІВАН КЕДРИН — У 95-ЛІТТЯ

Коли чотири роки тому Іванові Кедринові-Рудницької вручали в будинку Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню Йорку почесний докторат Українського Вільного Університету й коли акт промоції доконувало одинадцять професорів у традиційних тоґах і беретах, то ред. Кедрин відмовився від тоґи й берету, мовляв він не професор і не науковець, він звичайний журналіст. „Журналісти, — казав він, — зустрічаються з наукою, коли шукають історичних матеріялів до своїх журналістичних праць. Вислід своїх пошуків вони не подають до вірування, як догму. Вони вдоволені, коли можуть зацікавити своїх читачів, залишаючи їм власну критичну оцінку поданих журналістом фактів, поглядів і доказів.

Та все таки, беручи до уваги І. Кедрина універсальне обдарування й здобутки майже вікового життя й праці на полі журналістики, науки, політики й громадської активности, мабуть не буде перебільшено ствердити, що він є у нашій національній спільноті виїмковою особою, справжньою експеленцією. Хоч це окреслення за совєтським словником чужих слів означає „вищих урядовців у буржуазних країнах", то воно й без вищого уряду підходить до нашого 95-літнього ювілята вповні заслужено. За цим говорить уже самий діяпазон громадської діяльности Кедрина: журналіст, публіцист, політик тощо. А всі ці ділянки громадської активности він пройшов з подиву гідним вислідом.

Життєпис Івана Кедрина Рудницького — це в мініятурі історія його народу цього століття, що як і він, добігає до свого вікового завершення.

Іван Олександер Рудницький (це друге метрикальне ім'я він у житті заступив романтичним Кедрином) народився 1896 року, отже на переломі сторіч, коли Україна після двохсторонньої неволі стала побуджуватися до нового історичного життя. Ця революційна доба й вирішила шлях його долі. Її етапи: Академічна гімназія у Львові, військова австрійська служба, поранення й російський полон на Забайкаллі; революція, втеча до Києва й трирічна служба для своєї відродженої держави. А там, після повороту до Галичини журналістика й політика. Став членом редакції престижевого щоденника „Діло" й протягом десяти передвоєнних років його кореспондентом у Варшаві та єдиним українцем-членом Клюбу парляментарних справоздавців польського Сойму.

Після вибуху війни 1939 року, утік до Кракова, а згодом під кінець війни переїхав до Австрії. Три роки учителював в українській гімназії в Інсбруці та був діяльний в Українському Домопоговому Об'єднанні Австрії, якого під кінець став головою. У 1949 році виеміґрував до ЗСА. Після періоду фізичної праці з 1953 року став членом редакції „Свободи", зв'язків з якою не закинув досі й після переходу на пенсію 1973 року. Тисячі його статтей, зокрема редакційних, залишається не лише в історії „Свободи", але й всієї української преси в світі тривалим і вічноживучим пам'ятником Івана Кедрина-Рудницького і його доби. Чимало з них знайдемо в його товстих книгах „Життя - події - люди" й „У межах зацікавлення".

Хоча головною ділянкою Кедринової праці була і є журналістика, то зацікавлення цієї справді ренесансової людини обіймало куди ширший світ. Був великим, можна сказати, тонким і універсальним любителем і знавцем мистецтва, зокрема малярства й ледве чи в Літературно-Мистецькому Клюбі на Другій Авеню в Ню Йорку, відбулося багато мистецьких виставок без його нехай і аматорських, але глибоких, майже професійних уведень.

Було б гріхом не згадати про Кедрина- мемуариста. Його спомини з років визвольної боротьби зі стрілецької доби розпочинаючи, цінні як історичні й водночас літературні твори. Вони збережуть вартість для майбутніх студій минулих змагань.

Свого часу, коли після театральної вистави польське громадянство вітало з дев'ядесятиліттям свого великого актора Сольського традиційним співом „Sto lat", він обрушився: як то, лише „десять" років?

Не повторім помилки й всією нашою національною громадою побажаймо Кедринові, вічно молодої, як він самий, творчости.

А втім: наше традиційне „Многая літа" куди щедріше польського! Многая літа, Експеленціє Кедрине!

У СВОЇХ ЗВІДОМЛЕННЯХ про економічний спад Уряд натякає, що цей стан може тривати довше, як передбачалося, бо розбудова житлових приміщень у березні впала на дев'ять відсотків ,а виробництво у фабриках, копальнях і підприємствах громадського користування країни зменшилось на три десятих відсотка. Хоча впродовж останніх двох місяців будівництво мешканевих будинків зросло на 2.4 відсотки, то приватні аналітики не є надто захоплені цими звідомленнями.

Богдан Певний

КАЗКОВИЙ СВІТ ГАЛИНИ МАЗЕПИ

V.

Хоч треба було відкласти працю над мультиплікаційним фільмом на неозначений час, прийшло щось зовсім іншого. До Праги приїхав Володимир Лібовецький, режисер театру „Нова сцена" на Карпатській Україні. Він був учнем прима-балерини празької опери Єлізавети Нікольської. Вона йому доручила підготувати українську частину виступу на міжнародному фестивалі танцю в Люцерні у Швайцарії. Сама вона готувала чеські танці. Лібовецький представив Нікольській Галину Мазепу як досвідчену малярку, що вже проєктувала костюми для „Лісової пісні" Лесі Українки в Українській драматичній студії у Празі та „Сну літньої ночі" Вільяма Шекспіра для чеської театральної молоді. Єлізавета Нікольська дала Галині Мазепі вільну руку у виготовлені українських костюмів на виступ у Люцерні, включно з купівлею потрібних матерій на кошт празької опери. У заготовленні української вбрання Галині Мазепі допомагала Маруся Ігнатишин. Вони знайшли хто вишиє сорочки і накинули достатньо оксамиту і брокату на корсетки, жупани і шаравари. Маруся Ігнатишин з Лібовицьким займалися хореографією, показували балеринам як танцювати українськи танки. Коли все було готове і поплачене, Галина Мазепа спитала про свою заплату.

— За що? — запитав у відповідь російською мовою незнайомий, присутній у Єлізавети Нікольської.

— За проєкти костюмів. — відповіла Галина Мазепа.

— А де ж малюнки? — знову запитав незнайомий.

Тоді Галина Мазепа намалювала вже зроблені костюми на кольорових картонах темперою. Принесла їх з підписом і датою Єлізаветі Нікольській. Без одного слова незнайомий заплатив їх поважну суму, якої вона не очікувала. Галина Мазепа ще довго після того пестилася думкою, що незнайомий це прославлений Сергій Дяґілєв, меценат і організатор балету в Монте Карльо. Одначе це не міг бути Дяґілєв — він тоді вже не жив.

За український виступ на міжнародному фестивалі в Люцерні хореограф Лібовецький здобув перше місце.

Ще 1939 року в Празі, Галина Мазепа вийшла заміж за інженера Володимира Коваля. Вона народила йому двох синів — Володимира і Юрія. Війна, німецька окупація і материнські обов'язки обмежили мистецьку діяльність, все таки, коли 1942 року у Львові відбулась велика виставка українського мистецтва Галина Мазепа взяла у ній участь. Багато молодих людей, зв'язаних з визвольною боротьбою виїздило з Праги — спочатку на Закарпатську Україну, а після 1941 року на Східню. Деякі з них згинули. Найважче Галина Мазепа відчувала втрату Олега Ольжича-Кандиби, який загинув ув'язнений у німецькому концентраційному таборі Саксенгавзен. Ольжич був тим, що спонукав її вивчати українську народну ношу і мітологію, постійно замовляючи у неї малюнки до різних видань і листівок, одночасно вимагаючи правильного їх відображення. Він був тим, що у середовищі Галини Мазепи дбав про плекання української культури.

У 1944 році почався другий наворот української еміґрації, яка котилася з України з відступом німецької армії. Тоді до Праги приїздило багато українських мистців і зупинялись тут на деякий час у дорозі на Захід. Між ними був Микола Бутович з яким Галина Мазепа часто зустрічалася. У їхній творчості було багато спільного. Раніше Бутович вчився малярства в Празі, але згодом дістався до Академії графічного мистецтва в Ляйпціґу в Німеччині, яку закінчив з великим успіхом 1926 року. Ще в 1924 році у тому ж Ляпціґу вийшов альбом його дереворитів „Українські духи", де були зображені постаті українських народних вірувань — відьми, чугайстирі, домовики. Треба підкреслити, що і Галина Мазепа видала на початку 1930 років серію кольорових листівок з постатями української мітології. Бутович у своїй творчості, позначеній ориґінальною експресіоністичною манерою, був близьким до творчости Анатолія Петрицького на Україні та його часто називали „українським Марком Шаґалем". Чи мав старший Бутович вплив, зокрема тематикою, на творчість Галини Мазепи лишається відкритим питанням для дослідників.

1942 року Галина Мазепа ілюструвала два томи казки „Зуб часу" пера своєї приятельки, чеської письменниці Лілі Годачової, видані Меляріхом у повному кольорі. У той час вона також намалювала кілька портретів.

У воєнні роки життя у Празі проходило відносно спокійно. Рейди бомбовиків оминали важливий культурний центр та історичне місто — Золоту Прагу, як її часто з гордістю називають чехи. 14-го лютого 1945 року, напередодні кінця війни, сталося неочікуване. Мати Галини Мазепи взяла на прохід обох онуків, щоб мати змогу дочці постояти у чергах за їжою. Галина Мазепа вернулася додому скоріше від матері з дітьми, як раптом прогудів зойк сирен — прилетіли американські літаки, кинули бомби і на протилежній стороні вулиці від вибуху повалилося кілька будівель. Галина Мазепа з чоловіком негайно почали шукати за матір'ю з дітьми. Бігали по довколішніх шпиталях, живили надію, що десь знайдуть своїх найдорожчих. Але усі зусилля були даремні. Аж пізно ніччю поліція закликала подивитися на мертві тіла зложені у сусідній школі. Між мертвими були матір з Володимиром і Юрієм.

Прибиті горем, змушені ускладненням політичної ситуації, позбавлені дальшої причини перебувати у Празі, яка гнітила пам'яттю трагедії, Галина Мазепа з чоловіком рішили податися у світ за очі шукати собі нового притулку, кращої долі. У квітні 1945 року, після від'їзду Ісаака Мазепи до Авгсбурґу в Баварії, улаштувавши хвору сестру Тетяну в санаторії, вони назавжди лишили Прагу і дібралися до німецької границі, звідкіля йшли перші повоєнні потяги на захід до Регенсбурґу над Дунаєм. Так, силою обставин, остання залізнична зупинка Регенсбурґ стала місцем нового перебування подружжя Ковалів аж до 1947 року. В Празі Галина Мазепа лишила всю свою мистецьку спадщину, доля якої невідома.

Перебування в нових, у наполовину нормальних умовинах післявоєнної Західньої Німеччини уявлялось спасінням після пережитого горя — Галина Мазепа наполегливо працювала.

Далі буде.

ВСЯ ДИВІДЕНДА ДО ФОНДУ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

В пам'ять д-ра В. Лева

В імені Ділового комітету колишніх учениць Гімназії Сестер Василіянок прип пав мені сумний обов'язок попрощати великого приятеля молоді, чудового професора із золотим серцем, дуже доброго педагога, неоціненну людину д-ра Василя Лева.

Нелегко прощати людину, з якою комітет працював 25 років, і людину, яка довершила великого діла, що увінчалось виданням „Пропам'ятної книги" Гімназії СС. Василіянок у Львові в 1980 році. Редагуючи „Пропам'ятну книгу", проф. Лев жертвував не лише час, знання і досвід, але теж частку свого серця. Адже перші кроки на педагогічній ниві він ставив у нашій школі і присвятив їй 10 своїх молодих літ. Своєю погідною вдачею і уважливістю професор витворював у клясі приємну, дружню атмосферу. „Пропам'ятна книга" і додаткова частина — це цінні джерела для історика українського шкільництва, а також для дослідника емансипаційного руху українського жіноцтва. Ця перша жіноча гімназія на всю соборну Україну приготовляла дівчат до університетських студій, до поправности жінки. Зі школи вийшли визначні жінки: письменниці, мисткині, журналістки, педагоги, лікарки, інженери, громадські діячки, освічені матері, які старанним вихованням дітей теж причинились до піднесення культурного рівня суспільства. І як приємно поглянути на знимочку 4-ої кляси матуральноґо річника 1910 року, де серед шістьох чудових дівчаток бачимо Юлію Рудницьку, матір д-ра Лева Рудницького, і Софію Нагірну, дружину покійного д-ра В. Лева, а нашу учительку.

Але є ще одна ділянка життя, про яку в книзі знаходимо тільки натяки, а це участь СС. Василіянок, учительок і учениць у геройчній обороні Церкви і народу. Деякі впали на цьому шляху смертю героїнь-мучениць, інші десятиліттями боролись, але не здались, карались по тюрмах і концтаборах. Світлину і привітання Катрусі Зарицької знаходимо у нашій книзі, про інших ми мовчали, щоби не стягати на них і їхні родини пімсту ворога. Могутній процес релігійного і національного відродження, який зараз проходить в Україні, наповняє нас радістю і вірою, що імена цих героїнь появляться у нашому другому додатку до книги, про що так мріяв і вірив, що його дождає св. п. д-р Лев. Як це недавно мріяв про видання додаткової частини, присвяченої цим ученицям-героїням, особливо тепер, коли багато наплинає гостей з України, він днями і ночами мріяв закріпити ці імена в історії нашої гімназії. Ще у вересні хотів стрінутися з нами усіми для зреалізування цього проєкту і це його держало до самої смерти, на жаль важка хвороба не дозволила покійному на це.

Не багато таких людей як покійний д-р В. Лев: глибоковіруючий, релігійний, скромний, тактовний, надзвичайно талановитий і працьовитий та не гордий зі своїх досягнень, що так рідко тепер стрінути. Про його наукові досягнення і інші успіхи було вже сказано і певно ще буде, бо покійний заслужив собі на це.

Наш комітет залишився без дорогого провідника, покійного д-ра Лева, якого особа нас усіх єднала, з яким ми так гармонійно працювали і остались як сироти.

У наших серцях залишиться назавжди пам'ять про небуденну людину.

Тому що покійний д-р Лев співчував жертвам Чорнобильської трагедії, запрошуємо колишніх учениць і охочих складати пожертви на „Дітей Чорнобиля" на адресу: S. Bernadyn, 104 E. Aster Rd., Wildwood Crest, N. J. 08260.

Н. Н.

Мандрівка...

(Закінчення зі стор. 1)

у Житомирську область, де він із співробітниками вивчав народну медицину.

— Значить вас цікавить не лише обрядовість, але й народна медицина.

— Так, чи знаєте, що вже вийшли два числа журналу „Народний лікар?" — розповідає нам В. Скуратівський, як також інформує, що тепер у квітні-травні буде ще одна експедиція саме в Житомирщину.

— А волами вже не поїдете? — питаємо.

— Ні, але при нашій поїздці „чумацькими шляхами" ми знайшли 25 кілометрів справжнього їхнього шляху, а також відкрили багато козацьких паланок, в яких тепер хочемо зробити музей „під голим небом"

— А як це сталося, що ви тепер тут в ЗСА? Чи приїхали ширити своє захоплення етнографією?

— Я дістався тут доволі припадково — приїхав з депутатом Верховної Ради зі Львова Степаном Павлюхом і двома бізнесменами також зі Львова, які на діловій поїздці та дали мені можливість прилучитися. В Чікаґо я мав зустріч з членами Т-ва Української Мови ім. Шевченка, у Ню Йорку говорив в Науковому Товаристві Шевченка на тему „Від Золотих Воріт до Чорнобильського саркофагу", а крім того маю можливість інших зустрічей зі зацікавленими моєю працею членами української громади.

Б. Скуратівський виконує неоціненну роботу в ділянці народознавства, а його книжки повинні стати шкільними підручниками не лише в Україні, але й в діяспорі. Бо, як він каже, „кожен українець повинен пам'ятати, де він родився і звідкіля походить його українські предки".

Здається саме це його правильне ствердження довело його тут в ЗСА до поважного зацікавлення розвитком української громади та її походження і етнографічних традицій і він найрадше вже взявся б за писання про них.

Патріярхів...

(Закінчення зі стор. 1)

зації обласного страйку. Із закликом до негайного безстрокового страйку за звільнення Степана Хмари виступили голова Міжпартійної Асамблеї Юрій Шухевич, голова Львівського страйккому Віктор Фурманов, представники страйкуючих шахтарів з Донецького та Червонограду. Проти страйку висловилися народний депутат України Ярослав Кендзьор, заступник голови Обради Миколи Горинь, голова Львівського Руху Любомир Сеник.

Відбудеться...

(Закінчення зі стор. 1)

ра і музика Мечислава Літвінського.

Цей вечір не лише цікавий тим, що з'єднав представників народів східного бльоку, які всі є вповні свідомі широкого засягу наслідків радіяції після вибуху реактора в Чорнобилі. Це нещастя, як вказує також на небезпеку, що грозить в кожному довкіллі, є близьке почуванням усіх людей, а Чорнобиль став його символом. На це вказує запланований міжнародний вечір у цю пропам'ятну річницю.

Мистецьке запрошення на вечір п.з. „П'ять років пізніше" виконала естонська мисткиня і акторка Маріка Блосфелд, використовуючи до цього знімку руїн четвертого реактора Чорнобиля.

Вступ на вечір — 7 дол., а квитки можна замовляти, телефонуючи на число: (212) 777-3891.

Шукання етнографічного коріння тепер дуже популярне в Північній Америці, то ж Б. Скуратівський, напевно знайшов би широкий відгук у своїх розшуках тут серед нас. Але це шукання не менш конечне тепер в Україні і тому перед нашим етнографом велике і широке поле для майбутньої праці.

НАПЕРЕДОДНІ ЩЕ ОДНОЇ візити державного секретаря ЗСА Джеймса Бейкера на Близький Схід, ізраїльський уряд повідомив офіційно, що він дав дозвіл на поселення більшої кількости новоприбулих жидів з Совєтського Союзу на Західньому березі ріки Йордан і в змусі Ґази в околиці міста Наблюс. Поголоски про нове поселення кружляли вже відданна, але західні країни, зокрема ЗСА, не вірили, щоб уряд Іцака Шаміра якраз тепер, коли Вашінґтон намагається прихилити якнайбільше арабських держав до переговорів з Ізраїлем і підписання мирового договору, підставляв ногу президентові Джорджеві Бушеві і Дж. Бейкерові, який поїде тепер на Близький Схід з менш-більш готовим пляном скликання міжнародної конференції. Адміністрація Дж. Буша зареагувала на таке потягнення досить різко. Марлин Фицвотер заявив кореспондентам, що нові поселення — це колоди на шляху до справжнього миру в цьому районі світу.

СВІЙ ПЛЯН ПРО ДОПОМОГУ курдам президент Джордж Буш представив своїм співвітчизникам і світові, як щирий гуманітарний жест без жодних таємних задумів. Одначе, не зважаючи на його запевнення, є всі дані, що його доброзичливий вчинок може втягнути його самого у політично-мілітарний зашморг. Зараз після того, як оголошено запропонований президентом Дж. Бушем плян про спорудження таборів для курдських втікачів у північному Іраку, Організація Об'єднаних Націй почала квестіонувати правоту цієї акції. Білий Дім, свідомий того, що проблема втікачів і спорудження таборів, якщо не відповідно провадження, може стати вибуховим політичним матеріялом, відразу попередив курдських втікачів, що ці табори не можуть стати прибіжищем для повстанських груп. У всьому цьому політичному заколоті Уряд ЗСА кількакратно запевнив свою громадян, що ця доброчинна акція є тимчасовою і не втягне ЗСА у будь-яку внутрішню політичну суматоху в Іраку.

Загальні збори УККА Олбанської округи

Загальні збори окружного УККА відбулися в суботу, 16-го березня, в залі Українського Горожанського Клюбу у Вотервліті, Н. Й., з участю організацій і товариств Олбанської округи, які входять в систему УККА, і окремих платників УН Фонду. На зборах були представлені відділи УККА: Амстердам, Вотервліт, Коговз і Трой.

Збори відкрив голова Євген Наболотний, який привітав численних присутніх. Зборами провадила президія у складі: Мирон Свідерський — голова, Зеновія Білас — секретар. Прийнято зачитаний протокол з попередніх загальних зборів.

За проробленну працю від уступаючої управи окружного УККА і стипендійної комісії звітували: голова, секретар і окремі референти. Від Контрольної Комісії звітувала голова.

Як і кожного року в серпні відбувся „Український День" в Українському парку в Коговзі — 16 з черги. Відвідав нас ансамбль Стахова зі Львова — „Січові Стрільці". Побував на нашому терені з інформативною доповіддю з України Василь Барлядяну.

Величаво відбулося відзначення Січневих роковин в капітолі в Олбані, Н. Й. Присутніми були наше духовенство, американські достойники і українське громадянство околиці. Прибули також автобуси з Кергонксону і Амстердаму, Ню Йорк.

Після програми було прийняття для всіх присутніх, яке приготовили членкині 34-го і 99-го Відділів СУА, ОЖ ООЧСУ Олбанської округи і сестрицтво при українській католицькій церкві в Трой, а члени Відділу УККА з Кергонксону привезли вже приготовані харчі.

Губернатор Маріо Квомо і цього року не підписав Проклямації.

20-го січня відбулася святкова академія Січневих роковин у Вотервліті, Н. Й. в залі Українського Клюбу. Свято вступним словом відкрив Михайло Савків мол. Молитву провів Микола Реґош, сотрудник церкви св. о. Миколая у Вотервліті. Американський гимн українською мовою відспівав Володимир Літинський, український гимн — всі присутні. Проклямації посадників міст відчитала Христина Скалій. У програмі виступив мішаний хор при церкві св. Миколая у Вотервліті під диригентурою Ярослава Кушніра. Головну доповідь виголосила Зеновія Білас. Слідували теж виступи пластунів під проводом Дарії Якубович і учнів школи українознавства Олбанської округи, яких приготовили учителі. Після програми була перекуска.

Секретар Дмитро Кулик у своєму звіті подав кількість ширших сходин Округи УККА, сходин Управи, прибулих і висланих листів до Централі УККА, до організацій і приватних осіб. Про фінанси звітував Василь Коцур.

В заступництві відсутнього члена зовнішніх зв'язків Михайла Савкова, мол. його звіт відчитав член зовнішніх зв'язків Мирон Свідерський. Він вислав до всіх Відділів УККА Нюйоркського стейту копії лис та губернатора до українського громадянства з нагоди відзначення свята державности 1990 р. В час переговорів президента Буша з Горбачовим у Вашінґтоні в травні минулого року оформив листа, 200 копій якого роздав серед громадянства нашої округи до висилки їх до конґресменів і сенаторів. Писав „Прес Реліс" до радієвих і телевізійних станцій, до американської преси, в яких інформував про події на Україні і протести проти нового союзового договору. Брав активну участь у приготуванні Українського Дня, висилав оголошення до української англомовної преси. Багато праці вклав у підготову свята державности в цьому році. Вислав листа-запрошення до губернатора Квомо бути присутнім на святкуваннях і підписати Проклямацію. Був у контакті з представнецею губернатора Квомо і бюром сенатора Бруно і асамблімена Гинчі. Вислав запрошення до о. М. Скруця провести молитву на програмі в сенаті. Писав теж до Централі УККА в справі репрезентації на святкуваннях і до Відділу УККА в Керґонксоні і Глен Спей. Оформив інформацій ні летючки про події в Україні, які роздано присутнім на святкуваннях. Мав інтерв'ю з кореспондентом американської газети Бінґгемтону, Н. Й. Відкрив свят кову академію у Вотервліті. Цей звіт доповнив ще член зовнішніх зв'язків Петро Коцур і Мирон Свідерський, який склав подяку Михайлові Савковому за багатогранну працю.

За стипендійну комісію звітувала касир Василь Коцур. Частинну стипендію Надії Боднар на літні курси українознавчих предметів при Гарвардському університеті. Округа УККА також зі своєї каси кожного року призначує певну суму на українську школу нашого району.

Організаційний референт Роман Мацюк звітував з пророблені праці.

Після короткої дискусії над звітами голова Контрольної комісії Зеновія Білас з признанням за пророблену працю подала внесок уділити абсолюторію уступаючій управі. Голова Номінаційної комісії Іван Удич подав листу нової управи. З малими змінами переобрано ту саму управу. Збори одноголосно обрали почесним членом окружного УККА Івана Дурбака, сеніора учасника визвольних змагань Першої світової війни.

Склад управи Окружного УККА на 1991—1992 рік: почесний член Іван Дурбак, голова Євген Наболотний, заступники голови: Мирон Свідерський, Амстердам, Михайло Савків ст., Коговз, Петро Тарнавський, Трой, Іван Романишин, Вотервліт. Секретар Дмитро Кулик, фінансовий референт Василь Коцур, заступник — Михайло Савків ст., Мирон Кривулич.

Референти зовнішніх зв'язків: Петро Коцур, Мирон Свідерський, Яків Сп'як, Володимир Кривулич, Зіна Смит.

Культ-освітні референти: Зеновія Білас, Осип Пащак, Микола Філь.

Організаційна референтура: Роман Мацюк, Іван Удич, Іван Філь, Дмитро Коцан, Микола Бобеляк.

Стипендійна комісія: Андрій Дурбак, Євген Наболотний, Богдан Науґольник, Василь Коцур.

Контрольна комісія: Зеновія Білас, Уляна Омецінська, Домна Свідерська. Обрано також понад десяток вільних членів від управи.

Перевибраний голова Євген Наболотний подякував за довір'я і перевибір та про співпрацю. Відтак частинно намічено плян праці на 1991—92 рік.

Після зборів була перекуска для присутніх, яку приготовили Анна Наболотна і Феня Кошикар.

Зеновія Білас

Вашінґтонські відзначування Чорнобиля

В цьому році Україна і світ відзначатимуть п'яту річницю ядерної трагедії в Чорнобилі. Українська громада метрополітального Вашінґтону плянує широко згадати це українське лихоліття, щоб довести до відома столиці Америки жахливі наслідки цієї катастрофи та її всесвітні екологічні наслідки.

Чорнобильський Комітет Вашінґтону під проводом Данусі Васильківської складається з представників майже всіх місцевих українських організацій та багатьох добровольців, які зобов'язалися виконати багато важливих і цікавих проєктів з різних ділянок.

У неділю, 21-го квітня, в Свято-Андріївському катедральному соборі української православної церкви, який кілька років тому був здвигнений на молитовний спомин жертв чорнобильської катастрофи і досі є єдиною спорудою в світі, присвяченою цій страшній трагедії, відбудеться спільний Молебень священиків та вірних української православної та української католицької церков.

В день річниці, 26-го квітня, один із світових експертів чорнобильської трагедії, д-р Дейвид Марплс, виступить з доповідями в Інформаційному бюрі УККА, Центрі стратегічних і міжнародних студій, в американському Конґресі, як також на „Конференції без'ядерних 1990-их років".

Д-р Марплс прийде прямо до Вашінґтону після чорнобильської конференції організації „Зелений Світ", яка відбуватиметься в Києві 21-го — 24-го квітня. Серед доповідачів на цій конференції мають бути колишній міністер закордонних справ СССР Е. Шеварднадзе, міністер охорони здоров'я УССР д-р Юрій Спіженко та депутат Верховної Ради України Володимир Яворівський. У своїй поїздці в Україну д-р Марплс відвідає також Чорнобиль і тим самим зможе поділитися зі своїми слухачами у Вашінґтоні найновішими інформаціями про наслідки Чорнобильського вибуху.

Зарезервовано також на два дні кінотеатр „Біограф" в найстаршій та історичній частині Вашінґтону — Джорджтавні для показу документальних фільмів про Чорнобиль, а кінематографіст Ю. Шкляревський буде присутнім під час показу та розповідатиме про свою працю над цими фільмами. Над цим проєктом Вашінґтонський Комітет співпрацює з Інститутом совєтсько-американських відносин та товариством „Екологія".

В рамках чорнобильського тижня заплянована також демонстрація та вікенд ні поминальні збірання в Лафает парку перед Білим Домом та посольством СССР. Буде проведено також голодівку на знак солідарности зі студентами Києва.

У вашінґтонській бібліотеці ім. М. Л. Кінґа буде організована виставка дитячих малюнків з України, в яких юні митці передають на папері свої почування про наслідки чорнобильської катастрофи так, як вони їх сприймають.

Інша меморіяльна чорнобильська виставка відкриється в неділю, 28-го квітня, в картинній галереї Алли Роджерс в Джорджтавні. Виставка буде відкрита цілий тиждень. На ній буде виставлено мистецькі твори українських та американсько-українських мистців. Є ще кілька вільних місць на додаткові мистецькі твори. Докладніші інформації можна отримати, зателефонувавши до Ксені Кузьмич (301) 948-7813.

У співпраці з факультетом слов'янських мов та літератур університету ім. Джорджа Вашінґтона Комітет заплянував провести семінар та показ відеострічок в університеті, де кінематографіст Ю. Шкляревсь кий розповість про свою працю над чорнобильськими фільмами, а Н. Преображенська — активістка „Зеленого Світу" — торкнеться проблем навколишнього середовища, викликаних Чорнобилем.

На американській крайовій конференції за безнуклеарні 1990-ті роки, яка відбудеться у Вашінґтоні 26-го — 29-го квітня, Комітетові пощастило дістати безкоштовно кіоск, в якому будуть показані чорнобильські відеострічки та розповсюджуватись відповідні матеріяли про цю трагічну подію.

У співпраці з Крайовим чорнобильським комітетом Ню Йорку заплянувано екуменічне Богослуження в неділю, 28-го квітня, в Лафает парку поблизу Білого Дому.

14-го червня відбудеться концерт-бенефіс в залі Масура при Національному інституті охорони здоров'я, в якому візьмуть участь скрипаль О. Криса, піяніст М. Сук та Київський струнний квартет ім. Леонтовича. Про докладніші інформації в справі концерту можна телефонувати до Лариси Чопівської — (202) 363-3964.

Стало також відомо, що в річницю чорнобильської трагедії в Конґресі З'єднаних Стейтів приготовляється відповідна заява, яка буде опублікована в конґресовому бюлетені.

Вище зроблено загальний огляд заплянованих акцій на Вашінґтонському терені для відзначення цієї найновішої трагедії українського народу. Цю важливу працю Чорнобильського комітету Вашінґтону треба завдячувати тому фактові, що до неї активно включилися багато місцевих організацій, таких як Союз Українок Америки, Вашінґтонська група українських професіоналістів, Пласт, „Рідна Школа", Інформаційне бюро УККА, УАКРада, Українсько-американська громадська спілка, місцеві церкви та інші організації, а також багато індивідуальних осіб, які не тільки своєю працею, але й фінансово допомогою спричинилися до того, щоб ця п'ята сумна і трагічна річниця пройшла з якнайбільшим розголосом і була для всіх незабутньою.

Щоб покрити досить великі кошти на вищезгадані проекти та акції, Чорнобильський Комітет Вашінґтону започаткував також кампанію збирання фондів з проханням до організацій та української громади складати пожертви. Чеки можна виписувати на The Chornobyl Committee, Washington, D. C. та висилати на адресу: Mr. John Kun, P. O. Box 3732, Reston Va, 22090.

УРЯД ДИКТАТОРА ІРАКУ Саддама Гуссейна звернувся з формальним проханням до Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй, щоб рада хоч частинно зняла заборону на доставу товарів до Іраку і погодилася на продовження продажу оливи та олівних продуктів своїм колишнім клієнтам. В листі урядові чинники Іраку звертають увагу, що доставка харчів, медикаментів й інших товарів першої потреби до Іраку дійшла до критичного рівня і, наприклад, в деяких місцевостях відчувається великий брак потрібних медикаментів. Представник Іраку до ООН Абдула Амир аль-Джбар заявив, що його країна знаходиться у великих економічних труднощах. Наприклад, тільки для прогодування населення в найближчих чотирьох місяцях Ірак мусить закупити за кордоном майже мільйона тонн пшениці, 240,000 тонн рижу, 80,000 тонн рослинного масла, 40,000 тонн м'яса. Крім того потрібно інших товарів — мила, приборів до голення, прального порошку тощо. Всі ці товари, заявив Джабар, Ірак купував раніше за оливу, якої він тепер не має права продавати. Рада Безпеки ООН збереться на своє засідання за 10 днів і справи, принаймні деякі з них, будуть предметом обговорення.

На світлий спомин Н. Фесенко-Скорин

Св. п. Н. Фесенко-Скорин

У неділю, 11-го листопада 1990 року, на 61-му році життя, після довгої і затяжкої недуги відійшла у вічність Надія Фесенко-Скорин, директор і видатна вчителька та виховниця школи українознавства „Рідна Школа" в Чикаґо. 20 років викладала вона мову і літературу в вищих клясах українських шкіл на терені Чикаґо і написала декілька драматично-сценічних творів для шкільної дітвори, які постійно ставилися на шкільних святах і відзначеннях, та багато поезій. Крім того писала статті на виховні теми, а також 6 підручників граматики, з яких 4 вже видало Товариство „Рідна Школа" в Чикаґо. Замолоду друкувалася під псевдом Надія Хмара.

Народилася Надія Скорин 9-го квітня 1929 р. в родині Фесенків на мальовничій Полтавщині. Свою велику любов до чаром оповитої української землі вона винесла на еміґрацію, де опинилася після Другої світової війни. Вона поселилася ще дуже молоденькою дівчиною в Новому Ульмі, де було багато українських скитальців. Тут вона здобула середню освіту в ульмській гімназії, а згодом поступила в Інститут Живих Мов в Авґсбурзі, де вивчала німецьку, англійську і французьку мови. З огляду на великі мовознавчі здібності зразу після закінчення цього Інституту, почала вона викладати англійську мову в тій же українській гімназії, де сама навчалася.

До Америки приїхала в 1950 році до Сиракюз, де відвідувала Бизнес коледж, щоб підготовити себе відповідно до праці. Опісля переїхала до Чикаґо на постійно. Тут влаштувалася на працю у великій корпорації „Сіґнод Стіл" як секретар відділу іноземної торгівлі. Тут затрималася понад 10 років. В міжчасі познайомилася зі своїм майбутнім чоловіком Леонідом Скорином, з яким одружилася в 1955 році. Крім заробіткової праці, вони продовжували навчання в вищих школах Чикаґо. Надя закінчила мовознавство в Левіс університеті з відзначенням. Зразу ж поступила до Іллинойського університету, де 14-го серпня 1978 року здобула ступінь маґістра з іноземних мов. Незабаром одержала від Чикаґського департаменту освіти право викладати мови в американських школах стейту Іллиной. Спільно зі своїм мужем ділила вона всі радощі здобутків науки, бо через все своє життя вони разом вчилися, разом виховували дітей, помагали один одному.

Як досвідчений український педагог і виховник, вона зразу ж взялася за відповідальне діло, навчаючи українських дітей в різних школах Чикаґо. Спершу вчила в парафії св. Софії, згодом в катедральній школі св. князя Володимира, опісля в парафії св. Йосифа, а останні 7 років у „Рідній Школі". Як учителька відзначалася не тільки прекрасним знанням української мови і літератури, але й зовнішніми прикметами та милозвучністю голосу. Її лагідна, хоч і вимоглива вдача з'єднувала собі любов і прив'язання учнів, які під її наглядом добре вчилися і доходили до матури.

Дев'ять років боролась вона зі страшною недугою, яка день за днем скорочувала її сповнене терпінь життя. Та тверда воля, любов до дітей і школи, непересічний письменницький хист підтримували вогник її життя. Але прийшов час, коли вона не змогла більше йти до школи, і тоді поник вогник її життя. Та залишила вона свою немалу спадщину, яка допоможе учням краще оволодіти рідною мовою, в якій є заховане її українське, вчительське серце. Ми, учителі, знали про її недугу, подивляли її за незвичайну прив'язаність до школи та сталеву волю переборювати не тільки фізичні болі, але й всі інші перешкоди, що рясно стелилися на шляху її життя. Тому коли її не стало, на „Рідну Школу" впала велика жалоба. В соборі свв. Володимира і Ольги відбулася многолюдна Панахида в присутности всіх учнів школи і цілого учительського збору. Панахиду відправив о. митрат Маріян Бутринський в співслуженні всіх отців парафії свв. Володимира і Ольги: о. Мирона Панчука, о. Романа Козака, о. протодиякона Миколи Орищука і диякона Михайла Шияна, а також питомців. Прощальне слово сказав о. митрат. Від школи попрощала учительку і директора її заступник, Христина Таран.

Відійшла у вічність людина, яка жила школою, але її творчість живе і допомагатиме нам, учителям, в боротьбі за нашу молодь, за краще навчання і кращі здобутки в українських рідних школах. Її п'єси „Українська Білосніжка", „Дівчинка в лісі", „Сон Тарасика" та „Хрещення Руси-України" і далі побачимо на сценах наших шкіл у виконанні діточок і молоді. Її підручники допомагають уже тепер нашим дітям і молоді засвоювати легко поданий граматичний матеріял у формі зрозумілих вправ, які гармонійно із навчанням інших українознавчих предметів, поширюють в них заохоту до колись „нудної і нецікавої" граматики.

Прийде день, коли за її заповітом її тлінні останки будуть перевезені в Україну на рідну Полтавщину, щоб там впасти „плідним зерном", як пише вона про це у своєму вірші „Про Полтаву".

Залишила наша Надя в глибокому смутку чоловіка мґра Леоніда Скорина і двох синів з невістками: д-ра Леоніда Скорина з дружиною Катериною і д-ра права Юрія Скорина з дружиною Гайді.

Олександра Мудра

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ВАСИЛЬ ПЛАСКОНІС, член УНС Відд. 427-го Т-ва ім. Івана Франка в Ст. Катеринс, Онт. помер 21-го лютого 1991 року на 94-му році життя. Нар. 1897 року в Дичкові, Тернопіль, Україна. Членом УНС став 1897 року. Залишив у смутку дружину Софію, синів Омеляна і Володимира з родинами та ближчу і дальшу родину в Україні і Канаді. Похорон відбувся 25-го лютого 1991 року на Вікторія Ловн Семетері в Ст. Катеринс, Онт. Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Петро Дяків, секр.

ТЕКЛЯ ПІДБІРНИЙ член УНС Відд. 295-го в Клівленді, Огайо померла 12-го лютого 1991 року на 82-му році життя. Нар. 2-го лютого 1909 року в Україні. Членом УНС стала 1952 року. Залишила у смутку сина Бена. Похорон відбувся на цвинтарі Мт. Олівет у Воррені, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

Іван Мельник, секр.

МІЛЯН СОКОЛОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 217-го Т-ва ім. св. Йосафата в Рочестері, Н.Й., помер 6-го березня 1991 року на 77-му році життя. Нар. 6-го лютого 1914 року в Сиракюзах, Н.Й. Членом УНС став 1933 року. Залишив у смутку дружину Віру, племінників Джефрі і Михайла МекКамбс, і двоюрідні братові: Ґледіс, Луїз, Круделе і Алма. Похорон відбувся 9-го березня 1991 року на цвинтарі св. Гробу в Рочестері, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Стефан Приймак, секр.